

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 15 februari 1894, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af justitieombudsmannens framställning om ändring af 4 kap. 10 § strafflagen och 35 § i strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881.

I sin till innevarande Riksdag afgifna och till laguskottet hänvisade embetsberättelse har justitieombudsmannen framställt förslag om ändring af 4 kap. 10 § strafflagen och 35 § i strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881.

Till stöd för sin ifrågavarande framställning anför justitieombudsmannen, bland annat, följande:

»Tillämpningen af stadgandena i 4 kap. strafflagen om förening eller förändring af straff är i regeln anförtrodd åt domstolarne. Då domstol genom samma utslag dömer en person för flera brott till särskilda straff, skall, enligt 2 § i nämnda kapitel, domstolen tillika meddela de föreskrifter, som erfordras, i händelse någon förändring af straffen, i enlighet med de i kapitlet gifna bestämmelser, skall ega rum. Om åter en person genom särskilda utslag blifvit till straff dömd och dessa straff på en gång förekomma till verkställighet, åligger det den verkställande myndigheten, Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid kronohäkte, att tillse, om straffen äro af beskaffenhet att kunna jämte hvarandra utan förändring verkställas, och, om så ej är förhållandet, jämlikt 4 kap. 10 § strafflagen göra anmälan hos vederbörande hofrätt, som förordnar, huru straffen skola sammanläggas.

Vid den granskning af fångförteckningar, som inom justitieombudsmansexpeditionen eger rum, har under de senast förflutna åren anmärkts, att anmälan hos hofrätt angående straffsammanläggning ej alltid egt rum,

då så ske bort. Tillsyningsmännen vid vissa kronohäkten i Norrland hafva nemligen i åtskilliga fall, då till verkställighet på en gång förekommit frihetsstraff och böter, hvartill saknats tillgång hos de dömda, utan anmälan till hofrätten befordrat till verkställighet ett af dem sjelfve efter böternas förvandling sammanlagdt frihetsstraff. I de flesta af dessa fall har förhållandet varit sådant, att det ena af de utslag, hvarigenom straff ådömts, för verkställighet ankommit till vederbörande kronohäkte, sedan den dömda börjat der undergå annat straff, och så sent att, derest anmälan till vederbörande hofrätt om straffens sammanläggning skulle hafva skett, hofrättens utslag icke skulle hunnit till häktet ankomma, förr än den dömda undergått det straff, hvars verkställighet börjat, och sålunda måst från häktet frigifvas, i följd hvaraf sjelfva ändamålet med anmälningen skulle hafva förfelats. I de yttranden, som i de omförmälda fallen från vederbörande tillsyningsmän infordrats, har dessutom städse framhållits att, derest anmälan till hofrätten skulle hafva egt rum och den dömda i afvaktan på hofrättens utslag blifvit frigifven, denne i de flesta fall skulle genom att afvika från orten hafva till en oviss framtid undanskjutit verkställigheten af det genom det sist ankomna utslaget ådömda straffet.

Då snabb verkställighet af ådömda straff är af största vikt, för att ej ändamålet med statens straffande verksamhet skall förfelas, men stadgandet derom, att hofrätt skall förordna om straffsammanläggning, visat sig kunna vara ett hinder i nämnda afseende, har för mig uppstått det spörsmål, huruvida icke berörda hinder skulle kunna undanrödjas och tillämpning af stadgandena angående sammanläggning af straff, ådömda genom särskilda utslag, äfven i de fall, att straffen icke kunna jemte hvarandra verkställas, anförtros åt de myndigheter, som hafva att verkställa straffen, nemligen Konungens befallningshafvande i länen och tillsyningsmännen vid kronohäktena. Detta har synt mig så mycket hellre kunna ske, som ifrågavarande bestämmelser afse verkställighet af ådömda straff och till sin natur äro jemförliga med öfriga, verkställigheten rörande stadganden, hvilka af nämnda myndigheter skola tillämpas.

Skälet till nu gällande stadgande derom, att hofrätt skall förordna huru straff skola sammanläggas, torde vara att söka i omsorgen om, att sammanläggningen må blifva gjord med full sakkunskap. Någon betänklighet vid att numera anförtro straffsammanläggningen åt de verkställande myndigheterna synes mig likväl ej böra finnas, då de uti ifrågavarande afseende gällande stadganden, särdeles efter borttagandet af vatten- och brödstaffet såsom förvandlingsstraff för böter, äro af ganska enkel beskaffenhet och i allt fall under så lång tid tillämpats, att full kunskap om desamma kan förutsättas hos nämnda myndigheter, hvilka för öfrigt vid straffverk-

ställigheten hafva sig ålagdt att tillämpa bestämmelser rörande straffafdrag, som ingalunda kunna anses vara mindre invecklade. Redan nu är ock en art af strafförändring anförtrodd åt Konungens befallningshafvande och kronohäktenas tillsyningsmän, hvilka ega att till fängelse förvandla ådömda böter, till hvilkas gäldande tillgång saknas.

Det torde icke med fog kunna påstås, att ett öfverlemnande åt Konungens befallningshafvande och tillsyningsmännen af ifrågavarande befogenhet skulle öka dessa myndigheters göromål, hvilket ju i fråga om vissa, redan nu öfverhopade länsstyrelser skulle vara ett kraftigt skäl mot förändringen, ty uppsättande och expedierande af bref till hofrätten samt mottagande och diarieförande af dess utslag torde snarare kräfva mera arbete, än sjelfva straffsammanläggningen skulle göra. För hofrätterna åter skulle befrielsen från dessa, visserligen hvarken särdeles talrika eller tidsödande, ärenden dock medföra någon minskning i arbetet.»

På grund häraf och för att likformighet uti ifrågavarande hänseende må åstadkommas mellan allmänna strafflagen och strafflagen för krigsmagten hemställer justitieombudsmannen, som anser de förut anförda skälen äfven tala för motsvarande ändring i sistnämnda lag, att Riksdagen ville för sin del antaga *dels* följande förslag till ändrad lydelse af 4 kap. 10 § strafflagen:

»Förekomma till verkställighet på en gång flera domar, hvarigenom samma person blifvit till straff dömd, ege Konungens befallningshafvande förordna, huru straffen skola sammanläggas. Enahanda befogenhet tillkomme tillsyningsman vid kronohäkte i fråga om utslag, som till honom omedelbarligen för verkställighet ankomma och röra fångar, hvilka i sådant häkte förvaras»; och *dels* följande förslag till ändrad lydelse af 35 § i strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881:

»Förekomma till verkställighet på en gång flera beslut, hvarigenom samma person blifvit fäld till straff, ege, då straffen skola undergå i militärhäkte, vederbörande befälhafvare och i annat fall Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid kronohäkte att förordna, huru straffen skola sammanläggas; dock att, om disciplinstraff blifvit af befälhafvare någon ålagdt, men verkställande deraf på sätt i 153 § sägs anstår i afvaktan på utslag öfver annat mot den straffskyldige vid domstol angifvet brott, för hvilket han hålles häktad, samma domstol skall, i händelse han sakfälls för det der åtalade brottet, men straffet för samma brott ej kan mot gällande föreskrifter verkställas jemte disciplinstraffet, förordna om de särskilda straffens sammanläggning.»

Härjemte påpekar justitieombudsmannen, hurusom den föreslagna ändringen af 4 kap. 10 § strafflagen betingar jemväl motsvarande ändring

i 11 § 9 mom. af Kongl. förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 februari 1864.

I likhet med justitieombudsmannen finner utskottet det vara önskvärdt, att äfven i de fall, hvilka afses i 4 kap. 10 § strafflagen, sammanläggning af straffen kunde ega rum utan den tidsutdrägt, som frågans hänskjutande till hofrätt för med sig. En nödvändig förutsättning härför är likväl, att den myndighet, åt hvilken det skulle anförtros att i hofrättens ställe verkställa ifrågavarande sammanläggning, erbjuder tillräckliga garantier därför, att åtgärden städse vidtages i full öfverensstämmelse med strafflagens öfriga bestämmelser i nämnda kapitel. Såsom de myndigheter, hvilka skulle komma att ersätta hofrätterna, hafva af justitieombudsmannen föreslagits dels Konungens befallningshafvande och dels tillsyningsmän vid kronohäkten. I fråga om Konungens befallningshafvande hyser utskottet icke några betänkligheter mot att tillägga denna myndighet den af justitieombudsmannen föreslagna befogenhet. Då åter, beträffande tillsyningsmän vid kronohäkten, det för dem icke är erforderligt att ega juridiska kunskaper, och man alltså icke eger förutsätta hos dem sådan insigt, att de alltid skulle kunna rätt tillämpa stadgandena om straffsammanläggning, helst ganska invecklade fall kunna förekomma, anser sig utskottet icke böra tillstyrka förslaget att gifva enahanda befogenhet åt nämnde tjenstemän.

Om justitieombudsmannens framställning, i hvad den afser omförmälda befogenhet för Konungens befallningshafvande, vinner godkännande, betingas deraf, såsom justitieombudsmannen erinrat, motsvarande ändring i 11 § 9 mom. af Kongl. förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 februari 1864.

För att, på sätt justitieombudsmannen anfört, likformighet uti ifrågavarande hänseende må, så vidt möjligt är, åstadkommas mellan allmänna strafflagen samt strafflagen för krigsmagten, synes det utskottet, som hyser samma betänkligheter för den omförmälda straffsammanläggningens uppdragande åt vederbörande militärbefälhafvare, som åt uppsyningsman vid kronohäkte, att på de skäl, som åberopats för den af utskottet förordade ändring af 4 kap. 10 § strafflagen, motsvarande ändring af 35 § i strafflagen för krigsmagten borde vidtagas, dock med den begränsning, att det icke må tillkomma Konungens befallningshafvande att förordna om sammanläggning af sådana straff, som skola verkställas i militärhäkte, i fråga hvarom således nu gällande bestämmelser fortfarande skulle ega giltighet.

På grund af det anförda får utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga *dels* förslag till lag om sådan ändring i 4 kap. 10 § strafflagen samt 11 § 9 mom. af kongl. förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 februari 1864, att Konungens befallningshafvande, der på en gång förekomma till verkställighet flere domar, hvarigenom samme person blifvit till straff dömd, må ega förordna, huru straffen skola sammanläggas, *dels ock* förslag till lag om sådan ändring af 35 § i strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881, att, då till verkställighet på en gång förekomma flera beslut, hvarigenom samme person blifvit fäld till straff och straffet icke skall verkställas å militärhåkte, Konungens befallningshafvande eger förordna, huru straffen skola sammanläggas.

Stockholm den 15 februari 1894.

På lagutskottets vägnär:

L. ANNERSTEDT.

Reservation:

af herr *Hasselrot*;

af herr *Bruzelius*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka aflåtandet af en skrifvelse, med anhållan att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af 4 kap. 10 § strafflagen och 11 § 9 mom. af kongl. förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 februari 1864, att Konungens

befallningshafvande måtte tilläggas befogenhet att verkställa sammanläggning i de fall, bötesstraff skola förenas med andra straff,
samt af herr *Annerstedt*, hvilken instämt i herr *Bruzelius*' reservation.

Herr *von Krusenstjerna* har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
